

E-guvernarea în România – Dezvoltarea durabilă și creșterea capacității de reziliență la nivel local prin adoptarea unui sistem unic de e-guvernare, în contextul apartenenței la Uniunea Europeană

SUMAR PARȚIAL AL LITERATURII DE SPECIALITATE

Abstract: Acest articol își propune analiza sumară a unui număr limitat de lucrări care au ca subiect e-guvernarea și dezvoltarea durabilă. Limitarea intervine datorită faptului că cele două domenii sunt extensiv abordate individual în cercetări și doar recent asistăm la o abordare convergentă și a fost analizat un număr redus de articole. Este de așteptat ca rezultatele acestei analize să conducă spre o mai bună înțelegere de către autor a celor două domenii și ulterior spre elaboarea unei teze de doctorat comprehensivă și fundamentată temeinic și verosimil pe cunoașterea teoretică anterior acumulată, recunoscând meritele și contribuțiile altor autori care au realizat cercetări în acest domeniu. Beneficiile e-guvernării au fost explorate în principal direct prin implementare practică, fără a exista în mod special linii de ghidaj cu sau fără caracter de normă de reglementare, spre deosebire de dezvoltarea durabilă pentru care au fost în mod gradual stabilite atât obiective țintă cuantificabil cât și metodologii de atingere și care de cele mai multe ori au depășit abordarea de tip eco-centric. Legătura dintre cele două este relativ nouă, dezvoltarea durabilă fiind în cele mai multe cazuri asociată unei bune guvernări

Cuvinte cheie: e-guvernare, dezvoltare durabilă, literatură de specialitate, analiză, guvernare

1. Introducere

Proiectul de cercetare *E-guvernarea în România – Dezvoltarea durabilă și creșterea capacității de reziliență la nivel local prin adoptarea unui sistem unic de e-guvernare, în contextul apartenenței la Uniunea Europeană* propune demonstrarea fără echivoc a legăturii intrinseci între sistemele de e-guvernare tipice administrației publice locale și dezvoltarea durabilă și a acestora precum și identificarea elementelor comune cu alte sisteme de e-guvernare în încercarea de stabilire a posibilităților de integrare ulterioară.

1.1 E-guvernarea

Definită pe scurt, e-guvernarea este implementarea politicilor publice, indiferent de anvergura acestora, utilizându-se tehnologia informației și mijloacelor de comunicare și furnizarea de servicii specifice autorității către beneficiari, fie persoane fizice, fie entități juridice terțe.

Cu accent pe latura socială, literatura de specialitate a identificat în mod clar necesitatea introducerii e-guvernării ca standard precum și câteva caracteristici ale acesteia care indică faptul că este în mod clar o augmentare unei guvernări cu rol benefic, dar doar în condițiile unor reforme în administrație.

Astfel, e-guvernarea trebuie să fie o extensie a guvernării, bazată aproape exclusiv pe utilizarea infrastructurii informatice și de comunicații digitale. Trebuie să fie capabilă să livreze toate informațiile de interes pentru cetățeni și să fie capabilă să asigure în sistem autoservire o gamă cât mai largă de servicii pentru aceștia în condiții de transparență, condiție sine qua non pentru o e-guvernare de calitate, ceea ce reprezintă o motivare puternică pentru cercetarea temei.

Din punct de vedere economic, tematica este una de actualitate pentru că e-guvernarea econstituie o oportunitate pentru dezvoltarea de noi sectoare și crearea de locuri de muncă. E-guvernarea, prin digitalizarea a cât mai multe dintre procesele administrative actuale, ar însemna automatizare și eliminarea elementului uman din ecuația furnizării de servicii specifice, dar, există studii care arată în mod clar că în prezent există o criză pe piața forței de muncă iar în ceea ce privește administrația publică locală la nivel de comună (univers propus al cercetării) există chiar deficit de funcționari, deficit care ar putea fi corectat de către sisteme performante de e-guvernare.

Domeniul este unul de interes la nivel mondial, Organizația Națiunilor Unite monitorizând procesele de implementare și gradul de realizare al acestora în mod constant¹ începând cu 2003. Deși felul în care Națiunile Unite colectează datele și le prezintă agregat în formă indexată poate fi subiect de dezbatere² și este necesară coroborarea lor cu alți indicatori pentru a forma o imagine cât mai aproape de realitate cu privire la e-guvernare într-o țară, aceste statistici pot constitui un punct de plecare pentru analizarea situației actuale a implementării e-guvernării la nivel mondial și chiar realizarea de studii comparative cu privire la situațiile evolutive ale domeniului.

1.2 Dezvoltarea durabilă

Dezvoltarea durabilă este un concept care precede era tehnologiei informației în forma actuală, existând mențiuni referitoare la preocuparea despre modul în care activitățile omului influențează

¹ *E-Government Development Index, statistici disponibile la adresa <https://publicadministration.un.org/egovkb/Data-Center>*

² Statisticile Organizației Națiunilor Unite utilizează *EGDI (Electronic Government Development Index)*, un indice compozit format din TII (indicele infrastructurii de comunicații electronice), HCI (indicele referitor la capitalul uman) și OSI (indicele referitor la dezvoltarea serviciilor furnizate prin internet);

mediul înconjurător încă din anii '70 (Conferința Națiunilor Unite pe teme de mediu, Stockholm, 1972), o definiție a acestei preocupări fiind postulată în 1983 conform căreia “Dezvoltarea durabilă este cea care urmărește nevoile prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface nevoile lor” (WECD, 1987).

Cele două aspecte cuprinse în definiția dezvoltării durabile sunt limitarea evidentă a resurselor și necesitățile de acoperit care sunt în continuă creștere, în mod ambiguu exprimate, dar care reușesc să conducă spre noțiunea de abordare pe termen lung și strategizare a dezvoltării (Kates, Parris, Leiserowitz, 2005). De asemenea, definiția atrage în mod indirect atenția asupra iminenței unei penurii de resurse care poate surveni consumului și care necesită o administrare atentă, constituindu-se într-un *memento* către actorii cu relevanță care este necesar a conștientiza aceste eventuale lipsuri și efectele lor asupra generațiilor viitoare.

Acest concept a evoluat de-a lungul timpului, în forma actuală acesta fiind transpus într-o serie de obiective cuantificabile (Agenda 2030)³ și constituindu-se într-o prioritate pentru Organizația Națiunilor Unite.

2 Metodologie

Pentru a colecta date și informații despre diferite abordări în literatura de specialitate s-a efectuat o analiză sistematică a 15 publicații academice și publicații de tip *raport*. Astfel, a fost analizat un număr de 21 articole sau publicații de specialitate care au fost publicate în intervalul 2000-2021 (*Tabelul 1*). Pentru a identifica respectivele articole au fost folosite cuvinte cheie specifice, deoarece s-a intenționat ca prezentul articol să prezinte legătura intrinsecă între cele două domenii

³ Fără sărăcie – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context; Foamete „zero” – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.; Sănătate și bunăstare – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.; Educație de calitate – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.; Egalitate de gen – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.; Apă curată și sanitație – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.; Energie curată și la prețuri accesibile – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.; Muncă decentă și creștere economică – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.; Industrie, inovație și infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.; Inegalități reduse – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta. ; Orașe și comunități durabile – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.; Consum și producție responsabile – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.; Acțiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.; Viața acvatică – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.; Viața terestră – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.; Pace, justiție și instituții eficiente – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile. ; Parteneriate pentru realizarea obiectivelor - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă. Sursa: <https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategie-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf>

și direcțiile de abordare a acestora în literatura de specialitate și s-a urmărit identificarea unui număr cât mai mare de articole sau publicații cu relevanță.

În realizarea prezentului au fost incluse doar articolele publicate în jurnale de specialitate, articole prezentate în conferință și cărțile/capitolele în limba engleză, cu excluderea articolelor parte din teze și care nu au fost prealabil publicării evaluate de către specialiști în domeniu (*peer review*). Scopul includerii în selecție a cărților a fost fundamentarea teoretică a legăturii dintre cei doi termeni din titlul lucrării, fundamentare care se realizează în mod obișnuit prin studii extensive și care necesită în unele situații descrieri sau motivări dincolo de potențialul spațial al unui articol.

Pentru identificarea articolelor s-au utilizat bazele de date *Springer Nature, Emerald, Elsevier, Sage, Wiley, Taylor and Francis / Routledge, Research Gate* (bază de date și rețea socială pentru cercetători) și *JSTOR* (baza de date pentru articole de cercetare), platforme pentru care accesul nu este obligatoriu condiționat de locația din care se efectuează accesul, existând totuși condiționarea apartenenței la o categorie conexasă cercetării și fiind necesară declararea de către utilizator a instituțiilor de educație sau cercetare cu care este asociat în vreun fel sau altul.

În cazurile în care textele complete ale articolelor sau cărților nu au fost disponibile în format tip *open access*, s-a solicitat autorilor sau s-a încercat identificarea acestora utilizându-se alte modalități de acces către acestea (ex: *Google Academic*, magazine online pentru achiziție de cărți în format electronic).

Pentru identificarea articolelor de interes s-au utilizat mai mulți termeni de căutare, de cele mai multe ori combinați câte doi sau trei, pentru a spori precizia rezultatelor obținute în ceea ce privește relevanța rezultatelor returnate. În unele situații, acolo unde a fost posibil, a fost utilizată și filtrarea rezultatelor funcție de data publicării, preferința empirică fiind către lucrările mai noi de 10 ani, motivarea fiind actualitatea.

Este necesar a preciza faptul că în ceea ce privește e-guvernarea, au fost identificate articole și publicații care pentru indexare au folosit variații de ale cuvintelor cheie. Acestea au fost de tipul *e-government/e-governance/digital services* și această variație a fost cumulată existând similitudini majore în semnificații care au reieșit în urma lecturării articolelor și de aceea căutările s-au realizat fără a fi utilizată exclusivitatea existenței termenilor de căutare în titlu sau cuvintele cheie precizate de autor(i) sau în denumirea publicației care a publicat articole de interes.

Au fost excluse unele articole care tratau exclusiv doar unul dintre domeniile de interes fără a face vreo referire la convergența între acestea sau analize cantitative specific localizate în alte zone față de cele de interes pentru elaborarea lucrării.

3. Articolele analizate

3.1 Cuvintele cheie utilizate pentru identificarea articolelor

Pentru identificarea articolelor și/sau publicațiilor de interes au fost utilizate următoarele cuvinte cheie, cu relevanță:

a) *e-government* (cu variațiile *e-governance*, *digital services*) a constituit un termen de bază pentru căutările efectuate și de cele mai multe ori acesta a fost asociat altor termeni care au inclus, fără a se limita la: *sustainable development*, *economy*, *economics*, *romania*, *policy*, *strategy*, *paradigm*, *resilience*, *strategy*

b) *sustainable development* a constituit un termen de bază în asociere cu *e-government*, *economy*, *economics*, *smart*, *technology*

c) *paradigm* a constituit un termen principal de căutare pentru a încerca identificarea tipurilor de abordări a sistemelor de e-guvernare și integrarea economică a acestora precum și pentru a stabili direcția actuală în abordare a sistemelor de e-guvernare în ceea ce privește integrarea și extinderea acestora.

3.2 Lista articolelor analizate

Nr. crt.	Grup editorial	Jurnal	An aparitie	Titlu	Autori
1	Springer Nature	Journal of the Knowledge Economy	2021	Digital Government and Sustainable Development	Conceição Castro Cristina Lopes
2	Springer Nature	Journal of the Knowledge Economy	2010	A New Paradigm in Governance: Is it true for e-governance?	T. Sadashivam
3	Organizația Națiunilor Unite	Raport Anual	2021	Technology and Innovation Report 2021	Organizația Națiunilor Unite
4	Springer Nature	Journal of the Knowledge Economy	2016	Informating Smart Cities Governance	Alois Paulin

5	Springer Nature	Journal of the Knowledge Economy	2015	Regional ICT Innovation in the European Union: Prioritization and Performance (2008–2012)	Alexander Kleibrink Björn Niehaves Pau Palop Jens Sörvik Basanta E. P. Thapa
6	Emerald	Journal of Science & Technology Policy Management	2015	Factors affecting the development of e-government using a citizen-centric approach	Kanda Sorn-in Kulthida Tuamsuk Wasu Chaopanon
7	Elsevier	Procedia Economics and Finance	2014	The Uncertainty of Using Web 2.0 Technologies in E-Government Development. Romania's Case	Mircea Georgescu, Daniela Popescu
8	Elsevier	Procedia Computer Science	2021	Sustainability Driven by ICT Adoption within Households, Enterprises, and Government Units	Ewa Ziemia
9	Elsevier	Energy Reports	2022	Could quality of governance influence pollution? Evidence from the revised Environmental Kuznets Curve in Central and Eastern European countries	Mihaela Simionescu Wadim Strielkowski Beata Gavueova
10	Sage	International Review of Administrative Sciences	2005	Accessing e-government: challenges for citizens and organizations	Anni Dugdale Anne Daly Franco Papandrea Maria Maley
11	Sage	American Review of Public Administration	2020	Public Administration and Creeping Crises: Insights from COVID-19 Pandemic in Italy	Fabrizio Di Mascio Alessandro Natalini Federica Cacciatore
12	Sage	Big Data & Society	2020	The value of Big Data in government: The case of 'smart cities'	Karl Lofgren C William R Webster
13	Wiley	Public Administration Review	2021	Service Design and Citizen Satisfaction with E-Government Services: A Multidimensional Perspective	Frank K. Y. Chan Susan A. Brown James Y. L. Thong Viswanath Venkatesh
14	Wiley	Policy and Internet	2019	Local Government Performance, Cost-Effectiveness, and Use of the Web: An Empirical Analysis	Tom Nicholls
15	Wiley	Policy and Internet	2021	Open Government Data: The OECD's Swissarmy knife in the transformation of government	Clarissa Valli Buttow Sophie Weerts
16	Wiley	Public Administration Review	2020	Government Openness and Public Trust: The Mediating Role of Democratic Capacity	Lisa Schmidhuber Alex Ingrams Dennis Hilgers
17	Routledge / Taylor & Francis	Information Technology for Development	2022	M-government continuance intentions: an instrument development and validation	Thamer Alshammar Chris Messom Yen Cheung
18	Emerald	Advances in Research Ethics and Integrity	2022	The Big Data World: benefits, threats and ethical challenges	Marina Da Bormida
19	Emerald	Transforming Government: People, Process and Policy	2022	Environmental citizenship behaviour and sustainability apps: an empirical investigation	Mario D'Arco Vittoria Marino
20	Emerald	Information Technology & People	2018	Evaluating digital public services A contingency value approach within three exemplar developing countries	Rana Tassabehji Ray Hackney Takao Maryyama
21	Emerald	Kybernetes	2020	Analysing the role of information technology towards sustainable cities living	Mauro Romanelli

Table 1 - Lista articolelor analizate

4. Legătura teoretică între e-guvernare și dezvoltare durabilă

4.1 Considerații generale

Transformările digitale în plină desfășurare influențează economia la nivel global, dar în ceea ce privește suprapunerile și convergențele e-guvernării și dezvoltării durabile rămân încă arii vaste necercetate (Lopatkova, Agbozo, Belyaeva, 2019). Cu toate că influențele sunt globale, implementarea efectivă a e-guvernării și a dezvoltării durabile pot fi considerate ca fiind mai mult un apanaj al comunităților locale, care în primă instanță sunt mult mai interesate de furnizarea de servicii electronice către cetățeni, motivațiile fiind variate.

Despre e-guvernare se poate afirma că la început s-a plecat de la premisa furnizării de servicii electronice motivate pozitiv de transferul spre digital și creșterea calității serviciilor oferite, iar în ultimii ani asistăm la o schimbare de paradigmă spre motivații populiste cum ar fi obținerea de capital de imagine și clamarea modernității ca răspuns la presiuni locale pentru îmbunătățirea serviciilor administrației (Maerz, 2016), cu toate că există un curent comun de plasare a utilizatorului-beneficiar ca fiind cel în jurul căruia sunt construite sistemele de e-guvernare (Sigwejo, Pather, 2016).

Luându-se în considerare implicarea Organizației Națiunilor Unite în stabilirea la nivel global a obiectivelor de dezvoltare durabilă și preluarea în implementare a acestora de către multe dintre guvernele lumii, trebuie făcută precizarea că în cele mai multe dintre statele care și-au însușit aceste obiective, există, în practică, aplicarea principiului autonomiei locale care a condus implicit spre aplicarea politicilor de dezvoltare durabilă către administrațiile locale, în unele situații cu indicatori care exced obiectivele propuse la nivel global sau național iar în unele situații acestea fiind parte din diferite mecanisme de compensare la nivel național a indicatorilor pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă.

4.2 Aspecte de interes identificate în articolele analizate

Există preocupări referitoare la dezvoltarea durabilă, dar aceasta este dependentă de dezvoltarea instituțională care poate surveni doar în urma transferului către digital care ar eficientiza utilizarea resurselor (Castro, Lopes, 2021). Aceste transformări conduc spre oportunități pentru comunitățile de mai mici dimensiuni care actualmente sunt dependente de guvernarea multinivel (Sadashivam, 2010) și este necesar ca aceste oportunități să fie fructificate într-un mod care să nu producă

disparități pentru comunități și utilizatori (ONU, 2021). Mare parte din potențialele disparități pot fi eliminate printr-o abordare transparentă a proceselor de digitalizare și implementare a sistemelor de e-guvernare ca sisteme eterogene de funcții sociale (Paulin, 2016), în care să existe implicare pentru cetățeni care având astfel *un cuvânt de spus*, ar avea o mai mare încredere în sistemele de e-guvernare (Schmidhuber, Ingrams, Hilgers, 2020) și în care furnizorul de servicii să fie capabil să pună la dispoziție o cantitate cât mai mare de informații și date care să permită atât înțelegerea sistemelor și procedurilor de lucru cât și monitorizarea (Buttow, Weerts, 2020) precum și garantarea multidimensionalității acestora (Chan, Brown, Thong, Venkatesh, 2021).

Există o strânsă corelare între calitatea actului de guvernare la nivel național și local, indiferent că acesta se realizează în sistem clasic sau utilizându-se sisteme de e-guvernare și atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă (Simionescu, Strielkowski, Gavueova, 2022) și există la nivel localizat studii care au demonstrat în parte că adoptarea de noi tehnologii ale informației și comunicațiilor au avut efecte benefice în ceea ce privește sustenabilitatea în economie, protecția mediului și cu implicații pozitive din punct de vedere socio-cultural (Ziemba, 2021).

În strânsă legătură cu dezvoltarea durabilă, concepte precum *responsabilitate socială* sunt din ce în ce mai prezente, cu preponderență în rândul organizațiilor, dar nu și al cetățenilor care indică anumite curențe în educație (D'Arco, Marino, 2022).

Experiențele anterioare au relevat că lipsa unei coordonări de tip strategic în ceea ce privește tehnologia informației și comunicațiile conduce spre rezultate diferite, câteodată chiar în interiorul aceluiași stat sau regiune (Kleibrink, Niehaves, Palop, Sorvik, Thapa, 2015). În același context este necesar ca toți actorii cu relevanță să înțeleagă importanța serviciilor digitale și a dezvoltării sustenabile deopotrivă și să acționeze în consecință prin alocarea resurselor necesare (Sorn-in, Tuasmusuk, Chopanon, 2015), chiar dacă există posibilitatea ca unele segmente ale tranziției către serviciile digitale să beneficieze iar altele nu (Nicholls, 2019)

Această tranziție către digital implică și riscuri de securitate precum și probleme de etică legate de existența de volume mari de date la dispoziția autorităților și utilizarea acestora (Da Bormida, 2022), mai ales în contextul în care tipul de date este din ce în ce mai divers iar nivelul în general scăzut al competențelor digitale ale utilizatorilor poate conduce spre abuzuri. Aceste aspecte necesită rezolvare rapidă și datorită faptului că un factor de risc îl reprezintă utilizarea din ce în ce mai mare a dispozitivelor personale mobile, concept care apare denumit ca m-government

(Alshammar, Messom, Cheung, 2022), care pe lângă beneficiile pe care le pot avea, pot reprezenta verigi slabe în relația de cooperare între furnizorii de servicii și beneficiarii acestora. Cu toate acestea, volumele mari de date sunt necesare în condițiile în care există dezideratul integrării tuturor tipurilor de entități în comunități de tip *smart* (Lofgren, Webster, 2020), de orice dimensiuni, deși tipul de integrare propus pare a avea o mai mare aplicabilitate pentru comunitățile de tip urban care sunt cele care conduc creșterea economică și socială (Romanelli, 2020).

5. Concluzii și discuții

Prezenta analiză nu și-a propus compararea lucrărilor identificate ca fiind cu relevanță, conținutul acestora fiind de cele mai multe ori în mod evident discriminat pentru fiecare dintre domenii, convergența cercetărilor fiind rareori identificată. Majoritatea lucrărilor studiate au fost publicate în ultimii 10 ani, un indicator al interesului pentru convergența cercetărilor din cele două domenii.

La nivelul Uniunii Europene situația e-guvernării este oarecum monitorizată și contorizată utilizându-se DESI (The Digital Economy and Society Index), un indice compozit format din 24 seturi de date și care se concentrează mai mult pe economia digitală și pe seturi de date cu relevanță în urmărirea implementării strategiilor UE cu referire la implementarea strategiei la nivel european de creștere a nivelului de digitalizare care are ca obiective creșterea ponderii uzului tehnologiei în activitățile curente, sporirea capacităților economice și creșterea competitivității economice, creșterea gradului de democratizare și încredere în administrație și transformarea Uniunii Europene într-un actor la nivel global prin crearea unui spațiu digital deschis, dar cu reguli clare și standarde comune care să încurajeze dezvoltarea afacerilor. Majoritatea informațiilor referitoare la aceste preocupări sunt disponibile de tip *open data* și există posibilitatea agregării acestora.

În ceea ce privește convergența la nivel local, se face precizarea că la data redactării prezentei propuneri nu a fost identificat de către autor un studiu unitar cu privire la tematica e-guvernării la nivelul administrației publice locale din România coroborat cu obiectivele de dezvoltare durabilă. În diferite forme de organizare, în România există un număr de 3228⁴ de unități administrativ-teritoriale cu abordări diferite ale e-guvernării și cu niveluri diferite de implementare a acesteia iar problematica dezvoltării durabile este tratată eminent localizat.

⁴ 103 Municipii, 216 orașe, 2862 comune, 41 județe, 6 sectoare ale Municipiului București; sursa datelor – pagina de internet a Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației

Cu accent pe latura socială, literatura de specialitate a identificat în mod clar necesitatea introducerii e-guvernării ca standard precum și câteva caracteristici ale acesteia care indică faptul că este în mod clar o augmentare unei guvernări cu rol benefic, dar doar în condițiile unor reforme în administrație.

Elementele normative actuale și literatura eminentă critică și de recensământ din domeniu au arătat că este necesar ca toate componentele e-guvernării să fie integrate pentru fiecare tip de utilizator și acesta să aibă cât mai puține puncte de acces la sistem, de preferabil unul singur. Acestea ar conduce către eficientizarea procesului de guvernare, aspect foarte important în condițiile în care toate celelalte caracteristici mai sus enumerate ar fi gestionate eficient și ar permite funcționarea continuă și răspunsul rapid în situații critice. De asemenea ar constitui un element care să contribuie la dezvoltarea durabilă a comunităților prin faptul că ar fi realizate economii de resurse iar resursele utilizate ar fi folosite într-un mod eficient pentru dezvoltarea comunităților.

Practic, la data prezentului, nu există un set clar de reglementări care să stabilească norme de ghidaj și multinivelul implementării a creat confuzie. În acest sens este necesară analizarea unui volum mai mare de date și informații din care să se deducă în mod clar legăturile presupuse a exista și mai sus exprimate.

Tranziția prin pandemia Covid19 a reprezentat și încă reprezintă o piatră grea de încercare atât pentru cei care ar trebui să furnizeze servicii de e-guvernare cât și pentru beneficiarii acestora, comparabilă cu o criză (Di Masciu, Natalini, Cacciatore, 2020). În același timp reprezintă un moment propice pentru analizarea și stabilirea unor linii directoare de urmat pentru introducerea de elemente de e-guvernare care să extindă ceea ce există în prezent, dar într-un mod unitar și facil de utilizat.

Sistemele actuale și-au arătat limitele în special în prima parte a pandemiei când foarte multe servicii specifice administrației au fost restricționate beneficiarilor datorită slabei implementări a e-guvernării în România, atât la nivel central cât mai ales la nivel local și mai ales din cauza faptului că puținele sisteme implementate deja sunt cu un grad mic de interoperabilitate.

Bibliografie:

1. Stephanie F. Maerz, 2016, E-government as a tool for gaining legitimacy in competitive and non-competitive regimes, *Government Information Quarterly* (2016)
2. Annastellah Sigwejo, Shaun Pather, 2017, A Citizen-Centric Framework For Assessing E-Government Effectiveness
3. Rodrigo Sandoval-Almazán, Luis F. Luna-Reyes, Dolores E. Luna-Reyes, J. Ramon Gil-Garcia, Gabriel Puron-Cid, Sergio Picazo-Vela, 2017, Building Digital Government Strategies Principles and Practices
4. World Commission on Environment and Development, Our Common Future (The Brundtland Report), 1987
5. Robert W. Kates, Anthony A. Leiserowitz, Thomas M. Parris, 2005, Accelerating Sustainable Development
6. Omar Ramzy, Randa El Bedawy, Mohamed Anwar, Omar H. Eldahan, 2019, Sustainable Development & Good Governance
7. Yana Lopatkova, Ebenezer Agbozo, Zhana Belayeva, 2019, Exploring the relationship between e-government and sustainable development
8. Anna Sigwejo, Shaun Pather, 2017, A Citizen-Centric Framework For Assessing E-Government Effectiveness
9. Conceição Castro, Cristina Lopes, 2021, Digital Government and Sustainable Development
10. T. Sadashivam, 2021, A New Paradigm in Governance: Is it true for e-governance?
11. Organizația Națiunilor Unite, 2021, Technology and Innovation Report
12. Alois Paulin, 2016, Informating Smart Cities Governance
13. Alexander Kleibrink, Björn Niehaves, Pau Palop, Jens Sörvik, Basanta E. P. Thapa, 2015, Regional ICT Innovation in the European Union: Prioritization and Performance (2008–2012)
14. Kanda Sorn-in, Kulthida Tuamsuk, Wasu Chaopanon, 2015, Factors affecting the development of e-government using a citizen-centric approach
15. Mircea Georgescu, Daniela Popescul, 2014, The Uncertainty of Using Web 2.0 Technologies in E-Government Development. Romania's Case
16. Ewa Ziemba, 2022, Sustainability Driven by ICT Adoption within Households, Enterprises, and Government Units

17. Mihaela Simionescu, Wadim Strielkowski, Beata Gavueova, 2022, Could quality of governance influence pollution? Evidence from the revised Environmental Kuznets Curve in Central and Eastern European countries
18. Anni Dugdale, Anne Daly, Franco Papandrea, Maria Maley, 2005, Accessing e-government: challenges for citizens and organizations
19. Fabrizio Di Mascio, Alessandro Natalini, Federica Cacciatore, 2020, Public Administration and Creeping Crises: Insights from COVID-19 Pandemic in Italy
20. Karl Lofgren, C. William R. Webster, 2020, The value of Big Data in government: The case of 'smart cities'
21. Frank K. Y. Chan, Susan A. Brown, James Y. L. Thong, Viswanath Venkatesh, 2021, Service Design and Citizen Satisfaction with E-Government Services: A Multidimensional Perspective
22. Tom Nicholls, 2019, Local Government Performance, Cost-Effectiveness, and Use of the Web: An Empirical Analysis
23. Clarissa Valli Buttow, Sophie Weerts, 2021, Open Government Data: The OECD's Swissarmy knife in the transformation of government
24. Lisa Schmidhuber, Alex Ingrams, Dennis Hilgers, 2020, Government Openness and Public Trust: The Mediating Role of Democratic Capacity
25. Thamer Alshammar, Chris Messom, Yen Cheung, 2022, M-government continuance intentions: an instrument development and validation
26. Marina Da Bormida, 2022, Environmental citizenship behaviour and sustainability apps: an empirical investigation
27. Rana Tassabehji, Ray Hackney, Takao Maryyama, 2018, Evaluating digital public services - A contingency value approach within three exemplar developing countries
28. Mauro Romanelli, 2020, Analysing the role of information technology towards sustainable cities living